

¹²Itt van szükség a szentek állhatatosságára, akik megtartják az Isten parancsait és Jézus hitét. ¹³És hallottam egy hangot az égből, amely ezt mondta: Írd meg: Boldogok a halottak, akik az Úrban hálnak meg, mostantól fogva. Bizony, ezt mondja a Lélek, mert megnyugszanak fáradásaiktól, mert cselekedeteik követik őket.

Kedves Testvéreim!

Évről-évre előkerül, hogy az egyházi esztendő eltér a világi évszámítás rendjétől, és korábban, az adventet megelőző időszakkal zárul. Az adventet megelőző három vasárnapot az egyházi esztendő utolsó vasárnapjainak nevezzük, és mindegyiknek külön elnevezése is van: ítélet, reménység és örök élet vasárnapja. Ezek a vasárnapok az igehirdetési alapigék az utolsó időkre irányítják a figyelmünket. Logikusan ez az időszak novemberre esik, ami nyilvánvalóan nem véltlen. November amúgy is erről szól, kezdve a halottakra való emlékezéssel. Nagyon érdekes története van egyébként, hogy hogyan alakult ki ez az időszak, és ennek ünnepei, de ebbe most nem megyünk bele, maradjunk az egyszerű magyarázatnál. Ha kinézünk az ablakon, kimegyünk az utcára, akkor látjuk: a természet „elmúlása”, a borongós, ködös őszi időjárás, az egyre korábban beköszöntő esti sötétedés éppen elegek ahhoz, hogy az ember ilyenkor hajlamosabb legyen egy kicsit, vagy akár nagyon is borúsan szemlélni a hétköznapokat, elgondolkodni az élet múlandóságán, emlékezni elhunyt szeretteire.

Az idei évben mind ehhez hozzájárul még a járvány okozta bizonytalanság és félelemérzés.

És persze ott lehetnek saját egyéni gondjaink.

Amikor János apostol a jelenések könyvét írja, akkor éppen egy ilyen novemberi depresszióval küzdő közösséghez szól. Nem az ősz, de az elmúlás, a halál közelgő fenyegetettsége, a folyamatos létbizonytalanság jellemezte az első század vége felé élő keresztyén gyülekezeteket, hiszen üldözték őket. János apostol is így került idős korára Patmos szigetére, egy börtönszigetre, ahol kőfejtés lehetett osztályrésze, Jézus ekkor már igencsak idős tanítványának. Ebben a helyzetben, a szorongatott, életük miatt aggódalmaskodó keresztyének üzenetet kapnak, nem egyszerűen az apostolok közül ekkor már csak egyedül életben lévő Jánostól, hanem magától Istentől, hiszen János apostolnak látomásban jelenti ki magát Isten.

József Attilának van egy kevésbé ismert verse, amelyben életének utolsó évében, nem sokkal öngyilkossága előtt ilyen látomás után vágyakozik:

Nem emel föl már senki sem,
belenehezültem a sárba.
Fogadj fiadnak, Istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.
Fogj össze, formáló alak,
s amire kényszerítnek engem,
hogy valljalak, tagadjalak,
segíts meg mindkét szükségemben.
Tudod, szivem mily kisgyerek -
ne viszonzod a tagadásom;
ne vakítsd meg a lelkemet,
néha engedd, hogy mennybe lásson.

A mélyben lévő költő szíve sajnos kemény maradt, és nem vette észre azt, amit Isten neki is felkínált, hiszen ismerte a Szentírást, ismerte az evangéliumot. A mennybe láthatott volna – ahogyan azt kívánta – akkor, ha nyitott szívvel olvassa Isten ígését. Ma – és egyébként az előttünk lévő egyházi év végi vasárnapokon a Jelenések könyvén keresztül a mennybe láthatunk. Beleláthatunk a jövőbe, és megláthatjuk a kivezető utat, ahogyan az első századi keresztyének az üldözések, a halállal való fenyegetettség árnyékában is meglátták ezt.

Most nincs mód az egész Jel. könyvét alaposan kielemezni, mindenesetre ez az a könyv, amivel kapcsolatban nem szoktam ajánlani, hogy itt álljunk neki a Szentírás olvasásának. Mert nagyon sok félreértés adódott már abból, hogy nem a helyén kezelték ezt a könyvet.

Megmaradva tehát alapigéknél, csak annak szöveggörnyezetéről szólnék néhány szót.

János egy látomásának részlete bontakozik ki előttünk. Látja a mennyet, és a mennyben látja a megdicsőült Jézust, mint az Isten bárányát. És János ebben a pillanatban bepillantást kap az elővendő ítélet előzményeibe.

Az oltár előtti ígében Jézus is erről beszélt, ott ezek a képek elég félelem keltőek: *a nap elsötétedik, a hold nem fénylik, a csillagok lehullanak az égről, és az egek tartóoszlopai megrendülnek...* de ott Jézus ezzel

fejezi be az ítéletet megelőző idők leírását: *És ő elküldi angyalait nagy harsonaszóval, és összegyűjtik az ő választottait a négy égtáj felől, az ég egyik sarkától a másik sarkáig.*

János látomása erről szól, az angyalok elküldéséről. János három angyalt lát: az első az evangéliumot viszi az embere számára, és felhívja a figyelmet: féljétek az Istent, a második angyal kijelenti, hogy Isten ellenségei elestek, a harmadik angyal pedig egy ún. „fenevadról” és azokról, *„akik imádják a fenevadat és annak képmását, és akik magukra veszik az ő nevének bélyegét”,* tehát az Isten ellenségeiről, és az őket súlytó ítéletről. És itt következik mai alapigénk: ¹²*Itt van szükség a szentek állhatatosságára, akik megtartják az Isten parancsait és Jézus hitét.* ¹³*És hallottam egy hangot az égből, amely ezt mondta: Írd meg: Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg, mostantól fogva. Bizony, ezt mondja a Lélek, mert megnyugszanak fáradozásaiktól, mert cselekedeteik követik őket.*

Mit üzent ez a látomás az első századi keresztyénekek?

Azt, hogy tartsanak ki. Nagyon egyszerű volt a képlet. Domitianus császár ebben az időben nagyon komolyan vette a császárkultuszt, azaz azt, hogy ő maga a földön élő Isten, és mindenkinek a birodalmában őt kell imádni, előtte kell áldzatot bemutatni. A keresztyének erre nem voltak hajlandók. Őket elfogták, majd próbálták kényszeríteni őket arra, hogy boruljanak le a császár szobra előtt, mutassanak be neki áldozatot, és tagadják meg krisztust. Aki ezt nem tette, azt száműzték, vagy megölték. János látomásában lehetett azonosítani a fenevadat, aki a császár és az őt követők, a megbélyegzettek a császári parancsot helyeslők és végrehajtók. ¹²*Itt van szükség a szentek állhatatosságára, akik megtartják az Isten parancsait és Jézus hitét.*

De a Jel. látomásaiban az az izgalmas, hogy nem csak az első század keresztyéneinek szól. Hanem minden kor, minden embere megláthatja benne saját korát.

Mi mit láthatunk? Bár tudjuk, hogy van a világban keresztyénüldözés, de mi Istennek hála nem ebben élünk. Ugyanakkor mégiscsak van, - lehet, hogy nem olyan konkrétan azonosítható hatalom, mint az első században a császár, de mégiscsak egy olyan negatív erő, a „fenevad” ereje, amely szeretne magához húzni, bele a mocsárba. És ezt az erőt érezhetjük. Minden, ami az Istentől elválaszt ide tartozik. Minden, ami arra csábít, hogy inkább mással foglalkozzam, mint az Istennel ilyen sárba húzó erő. Ahogyan én látom sok-sok ilyen – gyakran apróságnak tűnő – kísértő van a mindennapjainkban. Az egyik kedvencem a megélhetés kérdése: Azért dolgozom, hogy legyen mit ennie a családomnak. Ezzel szemben Jézus ezt mondja: keressétek először az Isten országát és igazságát, és a mindennapi megélhetés ráadásul adatik meg nektek.

Ez az Isten fordított logikája. Mi azt gondoljuk nekünk kell megoldanunk a dolgokat, legyen szó anyagiakról, egészségről vagy bármi másról. Isten azt mondja: először én. És hiába tapasztaltam meg én is számtalanszor a legapróbb dologtól a legnehezebb életdöntésekig, hogy ha Istenre bízom, akkor működik, ha én magam erőlködöm, akkor viszont akadályokba ütközöm, mégis újra és újra megpróbálom. Majd én megoldom!

János a látomásában hangot hall, amelyik azt mondja neki: *Írd meg: Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg, mostantól fogva. Bizony, ezt mondja a Lélek, mert megnyugszanak fáradozásaiktól, mert cselekedeteik követik őket.*

Az embernek van egy nagy félelme: a halál. Mondhatni természetes a félelem, mert nem látunk túl a földi életnek ezen az állomásán. Meghalunk, és – látjuk a temetőt, látjuk a koporsót és az urnát. De mást nem. Persze valami reménységet mindig megfogalmazunk: van valami utána. De mivel bizonytalan ez az egész, manapság az emberek inkább a homokba dugják a fejüket, nem foglalkoznak a halállal. Ezért aztán, amikor jön egy járvány, akkor a félelem növekszik, vagy amikor a családtag hal meg, akkor amikor kénytelenek vagyunk szembesülni vele szintén növekszik ez a félelemérzet. Mi lesz? Mi lesz vele, és mi lesz velem?

Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg, mostantól fogva.

A keresztyén embernek így kell, így kellene szembenéznie a halállal, hogy az a teljes boldogsághoz vezető út. Boldogok a halottak, de nem akármely halottak, hanem akik az Úrban halnak meg... Mert ez egy fontos kitétel. De mit jelent? Hogyan lehet az Úrban meghalni. Ezt magyarázza a következő kijelentés: *Bizony, ezt mondja a Lélek, mert megnyugszanak fáradozásaiktól, mert cselekedeteik követik őket.*

Fáradozás, megnyugvás. – mintha azt jelentené, hogy akik sokat dolgoztak azon, hogy a mennybe kerüljenek. De, hogy nem ezt jelenti azt a következő talán furcsa félmondat magyarázza: cselekedeteik követik őket.

Mit is jelnet ez. Az emberi logika szerint: aki sok jót tett, akinek a cselekedetei olyanok, az mehet a mennybe. Aki sokat fáradozott életében, aki sok mindenről lemondott, aki Istent választotta, az üdvözl, és így valóban boldog. Vannak, lesznek tehát egyes szent emberek, akik a mennybe jutnak.

Az Isteni logika más. Ott a cselekedetek, csak követik az embert a mennybe. Mert oda, azokkal nem lehet bejutni. Hiába tett valaki bármennyi jót, hiába kiálltatták ki szentnek, hiába fáradozott az üdvösségén, ez

nem segít. Az Úrban meghalni azt jelenti az Úsz. szerint: hogy „higgy az Úr Jézus Krisztusban és üdvözülsz”. Hit által jutunk a mennybe, nem a cselekedeteink alapján.

A „megnyugszanak fáradozásaiktól” – a mennyei szózatban ugyanazt jelenti, mint amit Jézus mondott: jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok... és én nyugalmat adok nektek!

A nyugalmat, a békességet Jézus adja. A mélységből csak Jézus ad kiutat. Senki más. Nincs más reménység. Isten ítélete le fog sújtani erre a világra, de Isten elküldi angyalait, hogy össze gyűjtsék a választottakat.

A választottak azok, akik Jézus Krisztuséi, akiket ő elhívott és kiválasztott. Te is ez lehetsz, ha válaszolsz Jézus hívására.

A köd, a sokszor borús hétköznapiak, a novemberi szürkeség, és búskomorság boldogsággá válik ott, ahol Jézus megjelenik.

85 évvel ezelőtt november 3-án, egy nappal halottak napját követően, ezen a helyen, a budafoki evangélikus templomban hálaadó istentiszteletre gyűltek össze eleink. Mert felépült a templom, felépült a templom, amely hirdeti, hogy bűnön és halálon győzött az élet. Hirdeti, hogy nem az elmúlás az utolsó szó, hanem azé az Istené, aki bepillantást engedett abba az életbe amellyel szeretné megajándékozni azokat, akik hittel fogadják ezt tőle. Hogy nem ítélet, hanem élet lesz az osztályrésze azoknak, akiknek Jézus Krisztus az első és az utolsó.